איבו אמרה וארבעי אמר בה וחדא מינייהו עבודה [א]א״ר יוסי בר׳ חנינא לא שנו אלא לפניו אבל לאחריו אפילו מיל אחד אינו חוזר [ב]רב אחא בר יעקב אמר ומינה מיל הוא דאינו חוזר הא פחות ממיל חוזר: ת״ר[ג] ליגיון העובר ממקום למקום ונכנס לבית הבית טמא שאין לך כל ליגיון וליגיון שאין לו כמה קרקפלין ואל תתמה שהרי קרקפלו של ר׳ ישמעאל מונח בראש מלכים: **מתני׳** [א]המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה ולחמת עד שיפשיט את החזה [ב]המרגיל כולו חבור לטומאה ליטמא ולטמא עור שעל הצואר רבי יוחנן בן נורי אומר אינו חבור וחכ״א [ג]חבור עד שיפשיט את כולו: **גמ׳** מכאן ואילך מאי אמר רב [ד]טהור המופשט רבי אסי אמר טפח הסמוך לבשר טמא מיתיבי המפשיט כשיעור הזה מכאן ואילך הנוגע במופשט טהור מאי לאו אפי׳ בטפח הסמוך לבשר לא לבד מטפח הסמוך לבשר תא שמע בעור שכנגד הבשר טמא עור שכנגד הבשר טמא הא בטפח הסמוך לבשר טהור תנא כל טפח הסמוך לבשר עור שכנגד הבשר קרי ליה ת״ש [ה]המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה ובטמאה בדקה ובגסה לשטיח כדי אחיזה וטפח הסמוך לבשר טהור הכא במאי עסקינן בטפח ראשון תנא כמה כדי אחיזה טפח והא תניא טפחיים אמר אביי טפח [ו]כפול תניא נמי הכי [ז]כמה כדי אחיזה טפח כפול [ח]תנן התם [ט]טלית שהתחיל בה לקורעה כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור ומטהורה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [י]לא שנו אלא בטלית טבולת יום דמיגו דלא חס עלה ואטבלה לא חייס עלה וקרע לה רובה אבל טלית שאינה טבולת יום לא גזרה דלמא לא אתי למיקרעה רובה אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא [כ]שמא יאמרו טבילה בת יומא עולה ועוד

עולת

איבו אמרה. להא שמעתא משמיה דריש לקיש והשומע טעה בין איבו לאבהו: **וארבעי אמר בה.** וארבעה דברים היה אומר בה בשיעור ד׳ מילין: **עבודה.** הא כדי עבודה דמתניתין: **ליגיון.** גדוד[ט] העוברים להלחם על בית מלחמתם: **קרקפלין.** עור ראש אדם מת וחי למכשפות במלחמה: **מתני׳ המפשיט בבהמה ובחיה בטהורה.** שחוטה והוא טמא או בטמאה נבלה והוא טהור אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ושלחן [א]דמפשיטו פשוט כדרך שאנו עושין: **כדי אחיזה.** הוי חבור יד להוציא טומאה מן הנבלה אם נוגע בו ולהכניס טומאה לבשר אם טהורה היא וטפי מהכא לא הוי יד להכניס ולהוציא טומאה. ולקמן מפרש כמה כדי אחיזה: **ולחמת.** אם מפשיטו [ט]כפול [ב]לצורך חמת כעין אותן שעושין לצורך דבש ומתחיל מפיה והופכו כלפי זנבה: **עד שיפשיט את החזה.** הוי חבור והנוגע בעור כנוגע בבשר בין ליטמא בין לטמא מפני שהחזה קשה להפשיט מכל האברים: **המרגיל.** שהתחיל לחותכו מרגליה כלפי ראשה ומפשיטה כפול לחמת כולו חבור מפני שהחזה לסוף הפשטו הוא לפיכך כולו חבור והנוגע אף בעור המופשט כנוגע בבשר: **עור שעל הצואר.** מעצמו נפשט לפיכך אינו חבור לעשות המופשט הראשון חבור כדרך שהחזה עושה [ג]דהא כולו חבור דקתני לאו דוקא כולו אלא עד החזה: **גמ׳ מכאן ואילך.** משהפשיט כדי אחיזה כפשוט על פני כולו לאחר שסדקו מן הצואר עד הזנב באמצעית כדרך המפשיטין והפשיט כדי אחיזה סביבות כולו: **טהור המופשט.** עד מקום חבורו אבל מחבורו ואילך הוא טמא משום שומר כדאמרן [קיח.] בנוגע כנגד הבשר מאחוריו: **טפח.** מן העור המופשט סמוך[ד] למקום חבור סביבות כולו הוי בית יד וטמא מפני שצריך לו שאוחז שם ומושך ומפשיט מאליו ולרב לאו יד חשיב ליה [ה]אא״כ מטלטלין בו את האוכל: **כשיעור הזה.** כדי אחיזה: **בעור שכנגד הבשר.** שלא נפשט עדיין: **בטפח ראשון.** הסמוך לכדי אחיזה כגון שלא הפשיט אלא טפחיים דאותו טפח הסמוך לכדי אחיזה אינו אוחז בו ומושך לפי שנוח לו לאחוז בשפת העור ולמשוך ולא זה ולא זה טוב לו אלא מפשיט בסכין אבל לאחר שהפשיט קלת שלשה טפחים וארבעה והעור המופשט מכביד כלפי מטה אוחז בטפח הסמוך לבשר ומושך וכובד העור מסייעו: יש טפח ששיעורו כפול: **טלית שהתחיל בה לקורעה.** שנטמאה ובא לקורעה לבטלה מתורת טלית ומאחר שאינה ראויה למלאכה הראשונה ואין שמה עליה מטהרת אע״פ שיש בשירייה שלש על שלש ועדיין ראויה לקבל טומאה טהורה מטומאתה ראשונה דומיא דכלי חרס דשבירתו מטהרתו ושבריו מקבלין טומאה כדאמרי׳ באלו טרפות (לעיל דף כד:) הן וקרקרותיהן ודופנותיהן. ואף על גב דאמר בבהמה המקשה (לעיל דף עג:) שלשה על שלשה שהיה טמא מדרס ומגע הזב וחלקו טהור מן המדרס ועדיין טמא מגע הזב אלמא טומאת א] שלשה על שלשה דחזי ליה לא בטלה מינייה התם הוא דהוו עליה ב׳ טומאות טומאת מדרס חמורה וטומאת מגע קלה אהניא ליה חלוקה לבטל ממנו טומאת מדרס דתו לא חזי ליה ופשה לה טומאת מגע דחזיא לשלש אצבעות אבל הכא חד שמא הוא כולה טומאה ב] [י]דשלשה על שלשה היא וקריעה מהניא לבטולי שמא מינה דתו לא פש עלה מידי: **לא שנו אלא בטלית טבולת יום.** שנטמאה והטבילה וצריך להשתמש בה טהרות קודם שיעריב שמשה ולפיכך בא לקורעה דהכא הוא דלא גזרינן דליקרעיה כולה אבל רובא לא דילמא חייס עלה ולא אתי למקרע רובא דכיון דלא חס [כ]עליה אטבילה שהמים קשין לה ולא חס לכך לא חייס עלה נמי וקרע רובא: **אבל.** טמאה ולא הטבילה ובא לטהרה בקריעה זו לא סגי לה ברובא עד שיקרענה כולה: **דילמא לא אתי.** למעבד רובא אלא פלגא ואמר רובא הוא: **חדא.** בטבולת יום ליכא לאוקומה ולהשתמש בה ביום שהטבילה שהרואה אינו מבין בה שנקרעה לטהר וסבור על ידי טבילתה משתמשין בה ויאמרו טבילה בת יומא עולה בלא הערב שמש ועל כרחך מתניתין לאו ביום טבילה עסקינן אלא בשלא הוטבלה כל עיקר וקרעה ביום המחרת לטומאתה דהרואהו משתמש בה אומר שהטבילה אתמול: **ועוד.** דקאמרת גזירה רובה אטו חציה:

עולת

טהור המופשט. למאי דפירש בקונטרס דסבר רב דלכל יד שאין מטלטלין בו את האוכל אינו יד תימה דלמאי עד כדי אחיזה חשיב יד טפי ונראה משום דבכדי אחיזה ואילך יכול לאחוז בבשר עצמו ולטלטלו אי נמי משום דכל זמן שלא הפשיט כדי אחיזה הוא קשה להפשיטו ופעמים שמניחו כך וצריך לו לטלטלו ממקום למקום אבל משהפשיט כדי אחיזה שוב אין קשה להפשיט ואין זז משם עד שיפשיט כולו וכן בחמת עד שיפשיט את החזה לפי שהחזה קשה להפשיט ולכן לפעמים מניחו כך שעה אחת ותוך כך יצטרך לטלטלו אבל משהופשט החזה (א) אין דרך להניחו כך ועוד יש לפרש טעמא דרב דאמר מכאן ואילך טהור המופשט מפני שכדי אחיזה צריך העור להיות יד לצורך הפשטה אבל ביותר מכדי אחיזה לא לפי שאם מחזיק בשפת העור אין יכול למשוך בכח ולהפשיט ובכדי אחיזה סמוך לבשר אין יכול להחזיק בידו העור היטב ולמשוך הלכך עד [כדי] אחיזה יכול להחזיק ולמשוך בשפת העור טפי לא כדפי׳ הקונט׳ גבי הא דמשני בסמוך ההוא בטפח ראשון שכשהפשיט [י]שלשה טפחים שאין יכול להחזיק לא בשפת העור ולא באמצע העור וי״מ כולה מתני׳ משום שומר דעד כדי אחיזה הוי חבור וכ״ש פחות אם נגע שרץ בעור המופשט מכניס טומאה לבשר משום שומר ואע״ג דאמר לעיל (דף קיח.) דעור כנגד הבשר דוקא הוי שומר הכא חשיב כנגד הבשר כיון דחשיב הכל כמחובר וכן לחמת כל זמן שהחזה מחובר חשיב הכל מחובר אבל משום יד אין לפרש דלרב אסי דאמר טפח סמוך לבשר טמא משום יד (ב) דלחמת אמאי כל העור חבור לא היה לטמא אלא טפח הסמוך לחזה דמאי שנא בין חזה לשאר אברים אלא ודאי משום שומר הוי דחשיב כל העור מחובר וכן לשון דהכי זה חבור משמע דהוי משום שומר דליד מה שייך לשון חבור והכי מוכח בת״כ דתניא התם בנבלתה ולא במפשיט לשטיח כדי אחיזה ולחמת עד שיוציא כל החזה יכול שאני מוציא פחות מכשיעור ת״ל יטמא אלמא דטעמא דשטיח כדי אחיזה הוי משום שומר דהא מיטמא דרשינן לעיל (שם) שומר דנבלה ויד דריש לעיל מלכם כך פי׳ הרב רבינו יעקב מאורלינ״ש ואין הגי׳ כן בת״כ ולפי פירושו לא מטמא בת״כ וגם בשמעתין אלא עד כדי אחיזה ולא כדי אחיזה בכלל דהיינו פחות מכשיעור שמוכיח לשם: **בפירוש** ר״ח גרסינן בטפח הסמוך לבשר טמא ופריך לרב דאמר טהור המופשט ומשני הכא במאי עסקינן בטפח ראשון פירוש טפח ראשון כשמתחיל להפשיט העור עד כדי אחיזה וטפח הוי טפח כפול כמו שמפרש בסמוך ופרושי קא מפרש עד כמה כדי אחיזה היינו טפח סמוך לבשר: **טלית** שהתחיל בה לקורעה בו׳. פר״ת כיון שנקרע רובה הויא טהורה למפרע מתחלת קריעה ולשון שהתחיל לקורעה משמע כפירושו ומה שקשה לפירוש הקונטרס מפורש בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עב: ד״ה בשעת):

עולת

מסורת הש״ס

א) [פסחים מו. ברכות טו. ע״ש], ב) [בפסחים מו. איתא אמר רב אחא ומינה מיל הוא דאינו], ג) [בכורות ט פסחים ו] [תוספתא פ״ח דיין], ד) [תוספתא ספ״ח], ה) [תוספתא שם], ו) כלים פכ״ח מ״ח, ז) שבת עט:, ח) בכ״א נוסף: הגרים, ט) [כלומר שהעור נפשטת כפולה כמות שהיא בלא שטיח. תוי״ט], י) [צ״ל כ׳].

* * *

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה טהור וכו׳ אבל משהופשט החזה שוב אין קשה להפשיט ואין דרך להניחו כך: (ב) בא״ד משום יד קשה דלחמת אמאי כל העור חבור לא היה לו לטמא אלא טפח:

* * *

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] רש״י ד״ה טלית וכו׳. ואע״ג דאמר בבהמה המקשה שלשה על שלשה שהיה טמא וכו׳ אלמא טומאת שלש על שלש דחזו ליה וכו׳ כצ״ל: ב] בא״ד כולה טומאה דשלש על שלש היא וכו׳. כצ״ל וכ״ה במ״ל פכ״ג מהל׳ כלים הל׳ יא ד״ה תנן וכו׳:

* * *

מוסף רש״י

איבו אמרה. ר׳ איבו אמרה להא מילתא משמיה דריש לקיש ולא ר׳ אבהו אמרה (פסחים מו.). לא שנו אלא לפניו. לנטילת ידים ולתפלה דמהלך בדרך קאי, דאילו גבל ילך עד ד׳ מילין דמה יש לו להפסיד (שם). ומינה. מהא דר׳ יוסי בר חנינא דאמר בהדיא אפילו מיל אינו חוזר, דוקא מיל קאמר הא פחות ממיל חוזר (שם).

עין משפט נר מצוה

מז א ב ג ד ה מיי׳ פ״ח מהלכות שאר אבות הטומאות הל׳ י׳:
מח ו ז מיי׳ פכ״ג מהל׳ כלים הלכה יא׳:

* * *

שיטה מקובצת

א] אם מפשיטו לעשות מן העור שטיח למטה ושלחן לשכב עליו או לישב עליו דמפשיטו פשוט כדרך שאנו עושין לא הוי העור חבור לבשר שהנוגע בעור לאו כנוגע בבשר דמי אלא כדי אחיזה הוי חבור וכו׳: ב] ולחמת אם מפשיטו כפול שלם לצורך חמת: ג] כדרך שהחזה עושה דהאי כולו חבור: ד] סמוך לבשר למקום חבור סביבות: ה] ולרב לאו יד חשיב ליה דאין יד אלא א״כ: ו] דשלש על שלש היא וקריעה: ז] דכיון דלא חס עלה ואטבלה והמים קשים לה ולא חייס עלה לכך לא חייס עלה נמי: ח] אבל משהופשט החזה כולה דמי ואין דרך להניחו כך וכו׳:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones